

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2024. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.65>

УДК 336:012.23.355.1 (477)

О. В. Шрамко,

*доцент кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9080-7750>

О. П. Остапенко,

*к. е. н., професор кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3194-0372>

Л. Я. Король,

курсант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-6123-4698>

С. С. Чмерук,

курсант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-6676-7050>

НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВА ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА СТАНДАРТАМИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО

O. Shramko,

Associate Professor, Associate Professor of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv

O. Ostapenko,

PhD in Economics, Professor of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv

L. Korol,

Cadet, Taras Shevchenko National University of Kyiv

S. Chmeruk,

Cadet, Taras Shevchenko National University of Kyiv

DISADVANTAGES OF THE FINANCIAL SUPPORT SYSTEM FOR SERVICEMEN OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND THE PROSPECT OF IMPLEMENTING A MODEL OF FINANCIAL SUPPORT ACCORDING TO THE STANDARDS OF NATO MEMBER COUNTRIES

Враховуючи сучасну геополітичну ситуацію та стратегічні цілі України, важливим стає вирішення питань у сфері оборони, зокрема підвищення рівня грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України як одного із найважливіших елементів їх матеріального становища та мотивації на службі. Подальше вдосконалення національної системи грошового забезпечення відповідно до стандартів НАТО є важливою передумовою для набуття Україною членства в Північноатлантичному альянсі. Тому метою даної статті є дослідження систем грошового забезпечення військовослужбовців провідних країн-членів НАТО для формування в подальшому перспективної системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України.

У процесі проведення дослідження застосовувалися різні загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема: аналіз, синтез, системний підхід, аналітика для вивчення нормативно-правової бази та аналогія для розробки перспективної моделі національної системи грошового забезпечення.

Запропоновано реформувати систему грошового забезпечення у відповідності до стандартів НАТО для забезпечення підвищення рівня грошового забезпечення військовослужбовців, підвищення ефективності виконання військовослужбовцями завдань за призначенням.

У результаті проведеного огляду та порівняння системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил Сполучених Штатів Америки та Збройних Сил України було виявлено низку переваг американської системи грошового забезпечення військовослужбовців, тому поступовий перехід у Збройних Силах України на її принципи буде доцільним, адже забезпечить не тільки підвищення рівня грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ, а й покращить мотивацію та ефективність виконання військовослужбовцями завдань за призначенням та загалом якість укомплектування військ ЗСУ.

Taking into account the current geopolitical situation and strategic goals of Ukraine, it is important to resolve issues in the field of defense, in particular, increasing the level of financial support for servicemen of the Armed Forces of

Ukraine as one of the most important elements of their financial situation and motivation in the service. Further improvement of the national monetary system in accordance with NATO standards is an important prerequisite for Ukraine to become a member of the North Atlantic Alliance. Therefore, the purpose of this article is to study the monetary support systems of the military personnel of the leading NATO member countries in order to form a future perspective monetary support system for the military personnel of the Armed Forces of Ukraine.

In the process of conducting the research, various general scientific and special methods of cognition were used, in particular: analysis, synthesis, systemic approach, analytics to study the regulatory and legal framework and analogy to develop a perspective model of the national monetary security system.

It is proposed to reform the financial support system in accordance with NATO standards to ensure an increase in the level of financial support for servicemen, and to improve the efficiency of servicemen's performance of assigned tasks.

As a result of the review and comparison of the monetary support system of the Armed Forces of the United States of America and the Armed Forces of Ukraine, a number of advantages of the American system of monetary support of military personnel were revealed, therefore a gradual transition in the Armed Forces of Ukraine to its principles will be appropriate, because it will ensure not only an increase in the level of monetary support servicemen of the Armed Forces of Ukraine, but also will improve the motivation and efficiency of servicemen's performance of assigned tasks and, in general, the quality of staffing of the Armed Forces of Ukraine.

Ключові слова: *військова служба, військовослужбовець, система грошового забезпечення, країни-члени НАТО, базовий оклад, посадовий оклад, військове звання, вислуга років.*

Keywords: *military service, military serviceman, monetary support system, NATO member countries, basic salary, official salary, military rank, years of service.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Події, пов'язані з повномасштабним вторгненням росії, суттєво загострили необхідність перегляду та покращення системи національної безпеки України. Вони яскраво показали недоліки та слабкі сторони існуючої системи оборони держави й протистоянню переважаючому у багатьох аспектах ворогу, що змусило український уряд та військове керівництво держави змінити курс на євроатлантичну інтеграцію як визначальний фактор гарантування безпеки та територіальної цілісності [2]. Тому впровадження стандартів НАТО у вітчизняне військо на сьогоднішній день автоматично стає одним з пріоритетних завдань керівництва нашої держави, і тут вже питання стосується не лише створення нової моделі ведення бойових операцій та управління збройними силами відповідно до вимог країн-членів НАТО, а й забезпечення привабливості військової служби та соціальної захищеності військовослужбовців. Усе ж таки основа для військовослужбовця – це внутрішня мотивація, а його достойне матеріальне та фінансове забезпечення – гарант ефективного функціонування збройних сил, захисту національних інтересів та пріоритетів будь-якої держави. Ось чому такі провідні країни як США, Велика Британія, Німеччина, Франція та інші надають перевагу щодо вступу в НАТО саме тим державам, в яких демонструється прагнення й спроможність забезпечення належною матеріальною підтримкою своїх захисників. І якщо Україна все ж таки має намір стати членом Північноатлантичного Альянсу, то модернізація системи грошового забезпечення відповідно до стандартів НАТО має стати тим самим головним питанням сучасної військово-соціальної політики, яке необхідно вирішити.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років разом зі зростанням суспільної уваги до Збройних Сил України та розумінням необхідності проведення реформ у секторі оборони та безпеки було проведено багато досліджень та опубліковано чимало статей щодо першочергової необхідності реформування системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України. Серед праць вітчизняних науковців найбільш важливими є дослідження Чимишенка С.М. Але не

зважаючи на значну кількість публікацій, які присвячені необхідності реформування системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, все ж таки доволі актуальним залишається пошук ефективних та кардинальних рішень, які будуть мати можливість вплинути на структуру та розмір грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз систем грошового забезпечення військовослужбовців провідних країн-членів НАТО та визначення окремих аспектів, необхідних для формування перспективної системи грошового забезпечення Збройних Сил України, яка забезпечувала б надійний соціальний захист військовослужбовців та відповідність до кращих показників діючих в країнах-членах НАТО систем. Для її досягнення необхідно вирішити такі завдання: порівняти американську модель системи грошового забезпечення, яка використовується у провідних країнах-членах НАТО, з національною моделлю; виявити недоліки існуючої системи грошового забезпечення в Україні; подати пропозиції щодо адаптації американської системи грошового забезпечення в Україні з урахуванням особливостей проходження служби у ЗСУ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спочатку впровадження реформ, а потім набуття членства – незмінна риторика Заходу у контексті приєднання України до НАТО. «Ми повторюємо рішення, прийняте на Бухарестському саміті 2008 року про те, що Україна стане членом Альянсу. Успіх широкомасштабних, стійких та незворотних реформ (...) буде мати вирішальне значення у створенні підґрунтя для процвітаючої та мирної України», – наголошують лідери Альянсу. Адже сильна, процвітаюча, демократична і незалежна Україна – ключ стабільності євроатлантичної спільноти. Це не лише надійний партнер, але і приклад для інших країн пострадянського простору.

Так Брюссельський саміт став своєрідною точкою відліку нової сторінки в історії нашої країни. З того самого дня, 14 червня 2021 року, Україна почала активно запроваджувати та проводити реформи, які є запорукою для досягнення критеріїв повноправного членства в НАТО. До того ж, в наше

законодавство на найвищому рівні – в Конституцію була внесена норма, що повноправне членство в Північноатлантичному альянсі є стратегічною метою України.

На даний момент триває завзята робота щодо вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази з питань безпеки та оборони. Адже, як відомо, НАТО – військово-політичний союз, що в першу чергу викликає необхідність впровадження стандартів євроатлантичної спільноти у Збройних силах України та інших силових структурах. Зазначені реформи мають забезпечити підвищення рівня оперативної сумісності ЗСУ та інших військових формувань з підрозділами збройних сил країн-членів Північноатлантичного альянсу щодо виконання спільних завдань у міжнародних операціях із підтримання миру та безпеки.

Загалом у Міністерстві оборони України та Збройних силах України станом на сьогодні вже запроваджено 315 стандартів й керівних документів НАТО. Ці стандарти застосовують у різних галузях. Зокрема вони стосуються воєнної політики, стратегічних комунікацій, інформаційних та психологічних операцій, військового зв'язку, гендерних питань та, найголовніше, соціально-економічного та правового захисту військовослужбовців.

Не секрет, що основу будь-якої армії складають люди, саме тому всі стратегії оборонного відомства повинні бути в першу чергу націлені на людину. По цій же причині у більшості країн світу питанням належного забезпечення військовослужбовців приділяється надзвичайно велика увага, а для країн-членів НАТО – це взагалі імператив.

На жаль, в Україні питання соціально-економічного та правового захисту військовослужбовців все ще є проблемним та актуальним. Військовослужбовців відносять до групи громадян з “середнім” заробітком, а їхнє грошове забезпечення оцінюють як недостатнє порівняно із забезпеченням військовослужбовців у зарубіжних арміях на аналогічних посадах.

Крім того, наразі такі поняття, як “борг”, “честь” та “захист Батьківщини”, перестали бути головною мотиваційною силою, яка раніше

дозволяла вирішувати питання формування та управління армією. Відтепер «двигуном прогресу» почали виступати матеріальні стимули.

До речі, ця проблема була поглиблено вивчена в США при переході до комплектування армії на контрактній основі. Як раз тоді американськими соціологами було виявлено дві основні причини незадоволеності військовослужбовцями проходженням служби у Збройних силах: перша – це бажання отримувати грошове забезпечення не нижче загальнонаціональних стандартів рівня життя, друга – прагнення усвідомлено виконувати свої службові обов'язки, інакше кажучи – знати, за що працюєш.

Згідно з концепцією О. Здравомислова існують чотири рівні мотивації трудової діяльності, і першим, як раз вихідним, рівнем є матеріальна зацікавленість у результатах праці. Адже будь-яка людина працює насамперед задля того, щоб придбати певну кількість матеріальних благ, необхідних для неї самої та для її сім'ї. Саме тому матеріальні стимули є вирішальними щодо визначення ступеня задоволеності військовослужбовцями проходженням служби у Збройних силах України. І основним таким матеріальним стимулом, що свідомо мотивує людину до виконання військових обов'язків, є рівень грошового забезпечення.

В Україні грошове забезпечення визначають залежно від посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби. Крім того, військовослужбовці можуть отримувати ще й певні доплати за науковий ступінь, вчене, почесне чи спортивне звання. Щоправда лише тоді, коли їхня діяльність за профілем співпадає з такими ступенем чи званням.

Умовно грошове забезпечення військовослужбовців ЗСУ поділяється на щомісячне основне, щомісячне додаткове та одноразове додаткове (Табл. 1).

**Таблиця 1. Складові грошового забезпечення Збройних Сил України
станом на грудень 2023 року**

Щомісячні основні види грошового забезпечення	Щомісячні додаткові види грошового забезпечення	Одноразові додаткові види грошового забезпечення
- Посадовий оклад; - Оклад за військовим званням; - Надбавка за вислугу років.	- Підвищення посадового окладу за проходження військової служби у гірських районах та на острові Зміїний; - Надбавки за особливості проходження служби, службу в силах спецоперацій, кваліфікацію, кваліфікаційну категорію військовослужбовців медичного і фармацевтичного складу, виконання функцій держексперта з питань таємниць, роботу в умовах режимних обмежень, безперервний стаж на шифрувальній роботі, за почесні звання, спортивні звання, військовослужбовцям-донорам з числа строковиків і курсантів; - Доплати за науковий ступінь та вчене звання; - Винагорода за кіберзахист; - Премія.	- Винагорода за стрибки з парашутом, морська винагорода, за розмінування, водолазні роботи, бойове чергування, додаткова винагорода на період дії воєнного стану; - Допомоги після укладення першого контракту, на оздоровлення, на вирішення соціально-побутових питань та одноразова допомога у разі звільнення з військової служби.

Джерело: сформовано на основі [4].

Однак такий порядок нарахування грошового забезпечення існує ще з часів Радянського Союзу, що на даний момент не відповідає умовам сучасності, адже переважна кількість провідних країн світу вже давно перейшли на американську систему, де основу грошового забезпечення складають військове звання та вислуга років, а не займана посада. Розміри посадових окладів, окладів за військовими (спеціальними) званнями військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу та деяких інших осіб розраховуються виходячи з розміру 1762 гривні [3].

Зацікавленість інших країн у впровадженні подібної моделі грошового забезпечення до існуючої в Сполучених Штатах Америки викликає не лише

можливість покращення рівня фінансового забезпечення своїх захисників, а й перспектива більш ефективного управління кар'єрою військовослужбовців та підвищення їх мотивації в праці над собою.

Порівняно з існуючою в нашій країні ситуацією, в Альянсі немає місця непотизму, тим паче в лавах збройних сил. Там не працюють «дзвінки» та «вказівки» вищих за посадою чи військовим званням щодо призначення необхідного їм кандидата, а гідність просування кар'єрними сходами визначається кваліфікаційною комісією, яка за рейтинговим списком присвоює військовослужбовцю вище звання, і тільки тоді він просувається далі. Тобто у них посаду сержанта може обіймати тільки сержант, і для отримання чергового військового звання військовослужбовець, по-перше, має відслужити певний термін у попередньому званні, а по-друге, під час щорічного оцінювання бути одним із кращих в рейтингу.

В Україні ж ситуація трохи інша. У нас на майорську посаду можуть спокійно призначити навіть лейтенанта. І при існуючій на поточний момент в нашій країні системі грошового забезпечення, мотивація якось підвищувати свій рівень професійної компетенції, здобувати відповідну освіту та набувати якогось досвіду просто-напросто відпадає. Військовослужбовець і так отримує значне грошове забезпечення просто сидячи на одному місці, адже всі його додаткові види виплат залежать саме від посади, яку він обіймає, а не від особистих досягнень.

Загалом система грошового забезпечення військовослужбовців Збройних сил США складається із таких видів грошового забезпечення:

- Основний (базовий) оклад (Basic Pay) – основне грошове забезпечення військовослужбовців Збройних сил США, яке нараховується залежно від рангу і вислуги років;
- Спеціальні та заохочувальні виплати (S&I);
- Виплата за важкі умови служби (HDP);
- Оплата за безпосередню участь у бойових діях в умовах вогневого контакту з ворогом (HFP/IDP);
- Виплата за службу в небезпечних умовах (HDIP);

- Допомоги (на житло (BAH), на харчування (BAS), на базові потреби (BNA), на обмундирування, при переїзді до нового місця служби (DLA), у разі розлуки з сім'єю) [7].

Розмір основного (базового) окладу (Basic Pay) визначається залежно від звання та вислуги років, що становить близько 80% від загальної суми, в той час як всі додаткові виплати, спрямовані на стимулювання та компенсацію, мають фіксований розмір.

Це дає змогу досягти максимальної ефективності результатів при мінімізації витрат і забезпечує суттєву економію коштів, адже кожен стимулюючий виплати націлений на підтримку конкретного військовослужбовця залежно від умов проходження ним військової служби. Крім того, така система є доволі простою і прозорою, та надає можливість кожному військовослужбовцю моніторити розмір свого грошового забезпечення.

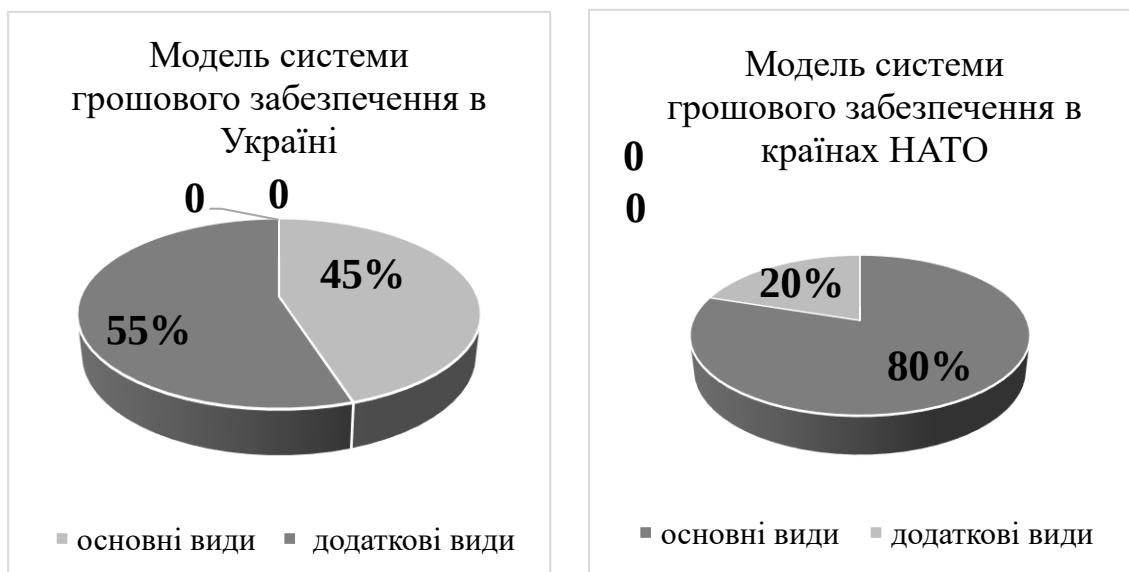

Рис. 1. Співвідношення основних та додаткових видів грошового забезпечення в Україні та в країнах НАТО

Джерело: сформовано на основі [5; 6].

Тобто основними недоліками існуючої на даний момент системи грошового забезпечення в Україні порівняно з американською є: нераціональне та неефективне співвідношення основних та додаткових видів грошового забезпечення (вимагає більших затрат та не стимулює військовослужбовців до зростання професійної майстерності), неможливість проведення ротації

військових на любі посади у межах одного військового звання, непрозорість та більш складна система проведення розрахунків при формуванні державного бюджету (Рис.1).

Загалом, розглядаючи та досліджуючи систему грошового забезпечення військовослужбовців Збройних сил США, розуміємо, що вона є важливим чинником мотивації значної частини цивільного населення обирати службу в Збройних силах США та конкурувати з великою кількістю приватних компаній на ринку праці країни, до чого нам необхідно прагнути, адже належне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей є ключовим імперативом у країнах НАТО, до членства в якому прагне долучитися Україна.

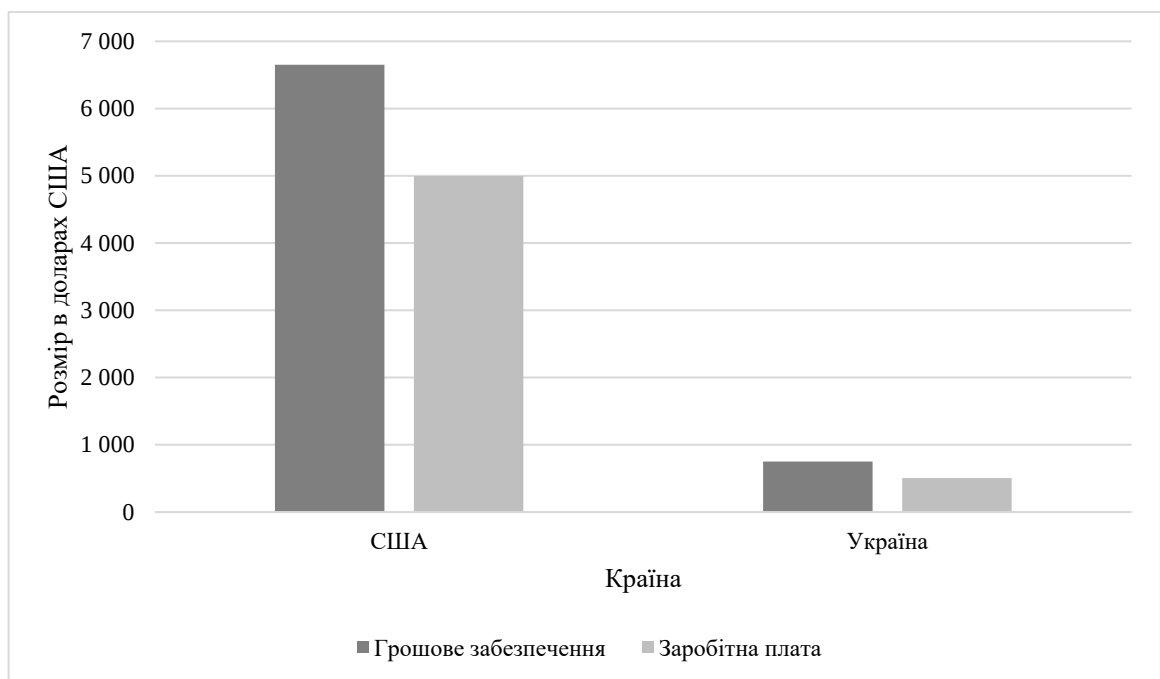

Рис. 2. Співвідношення розмірів мінімального грошового забезпечення офіцера із середньою заробітною платою в країні в доларах США станом на грудень 2023 року

Джерело: сформовано на основі [5; 6].

На сьогоднішній день у Силах безпеки та оборони України запроваджено 287 стандартів НАТО, однак досі не було реалізовано реформу системи грошового забезпечення, незважаючи на те, що модернізація системи фінансового та матеріального забезпечення військовослужбовців є однією із головних проблем сучасної військово-соціальної політики в Україні [7].

Саме тому ми пропонуємо відмовитися від радянської системи грошового забезпечення військовослужбовців та перейти на систему грошового забезпечення військовослужбовців за стандартами країн НАТО, і за основу взяти саме американську.

Запропоновану систему пропонуємо адаптувати з урахуванням особливостей проходження служби у ЗС України, перспективної ієрархії військових звань та термінів вислуги у цих військових званнях. Розмір базової виплати пропонуємо встановлювати у залежності від військового звання, передбаченого займаною посадою, та календарної вислуги років військовослужбовця у відповідному військовому званні (посадові оклади відповідно будуть скасовані) [6].

Крім того, пропонуємо розробити систему надбавок стимулюючого та компенсаційного характеру (до 30% від загального розміру місячного грошового забезпечення).

Таблиця 2. Перспективна система надбавок стимулюючого та компенсаційного характеру

Стимулюючі	Компенсаційні
• за службу у бойових військових частинах (ДШВ, ССО, гірсько-штурмових, морської піхоти); • за службу на керівних посадах (командир роти, бригади тощо); • за службу на посадах, де спостерігається дефіцит спеціалістів (снайпер, оператор БПЛА, ПТРК та ін.) • за науковий ступінь, вчене звання, тощо.	• за виконання обов'язків у понаднормовий час і вихідні; • за роботу в умовах режимних обмежень (таємність); • за виконання обов'язків у польових умовах; • за службу у високогірній місцевості, на о. Зміїний; • за ризик для здоров'я та життя (участь у бойових діях, водолазам, членам екіпажів літаків, кораблів, танків, ББМ тощо).

Джерело: сформовано на основі [6].

Зокрема, нова система грошового забезпечення має бути побудована на ієрархії військових звань і передбачає:

- наявність дієвих матеріальних стимулів для кар'єрного просування військовослужбовців не за посадами, а у званнях, а також для підвищення свого професійного рівня та особистих якостей;
- механізми забезпечення конкурентоспроможності розмірів грошового забезпечення військовослужбовців на ринку оплати праці України;

- мінімізацію корупційних ризиків, пов'язаних з “ручним” встановленням розмірів посадових окладів та премій.

Передбачається, що грошове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України буде складатися з базової ставки, розмір якої буде залежати від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня поточного року, та інших щомісячних додаткових видів грошового забезпечення.

Так відповідно до Закону України «Про державний бюджет на 2024 рік» розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня 2024 року становить 3028 грн [10].

Також, у залежності від розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб пропонуємо встановити розміри додаткових видів грошового забезпечення. Запропоновані зміни могли б гарантувати соціальний захист навіть тим військовослужбовцям, які займають найнижчу позицію у військовій ієрархії, та підвищити зацікавленість громадян України вступати до лав Збройних Сил.

Різниця між граничними військовими званнями має становити понад тисячу гривень, що буде мати більш дієві матеріальні стимули до отримання чергового військового звання; нові розміри грошового забезпечення військовослужбовців дозволять конкурувати з великою кількістю приватних компаній на ринку праці країни та стануть чинником мотивації значної частини цивільного населення обирати службу в Збройних Силах України.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Узагальнюючи результати дослідження, зазначимо, що армія відіграє одну з ключових ролей в політичному житті суспільства, особливо значення військовослужбовців підвищується в умовах війни, загострення соціальних конфліктів, економічних криз та політичної нестабільності. Однак ефективність службової діяльності та виконання завдань за призначенням залежить від особистої мотивації кожного військовослужбовця. Існуюча система грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України базується на радянських принципах та кардинально відрізняється від системи грошового

забезпечення військовослужбовців країн НАТО. Прив'язка розміру грошового забезпечення до посадового окладу конкретного військовослужбовця не завжди в повному об'ємі відображає його особистий внесок у діяльність Збройних сил України. Проте реформування системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних сил України у відповідності до стандартів НАТО, а саме запровадження моделі грошового забезпечення військовослужбовців Збройних сил США, може забезпечити підвищення рівня грошового забезпечення військовослужбовців, підвищення ефективності виконання військовослужбовцями завдань за призначенням та загалом покращити якість укомплектування військ ЗСУ.

Література

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей. Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 24.05.2024).
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору). Закон України від 07.02.2019 р. № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (дата звернення: 24.05.2024).
3. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-п#Text> (дата звернення: 24.05.2024).
4. Про встановлення тарифних розрядів за посадами осіб офіцерського складу Збройних Сил України. Наказ Міністерства оборони України від 01.03.2018 р. № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-18#Text> (дата звернення: 24.05.2024).
5. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам. Наказ

Міністерства оборони України від 07.06.2018 р. № 260.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (дата звернення: 24.05.2024).

6. Систему грошового забезпечення кардинально змінять – військові отримуватимуть від 20 до 60 тисяч.
URL: <https://www.ukrmilitary.com/2019/09/groshove-us.html> (дата звернення: 24.05.2024).

7. Збройні сили США: бюджет, структура, відбір, зарплата...
URL: <https://armyinform.com.ua/2020/05/13/zbrojni-syly-ssha-byudzheth-struktura-vidbir-zarplata/> (дата звернення: 24.05.2024).

8. У Силах безпеки та оборони України запроваджено 287 стандартів НАТО. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/07/20/u-sylah-bezpeky-ta-oborony-ukrayiny-zaprovadzhen-287-standartiv-nato/> (дата звернення: 24.05.2024).

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On social and legal protection of military personnel and their family members”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (Accessed 24 May 2024).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019) , The Law of Ukraine “On making changes to the Constitution of Ukraine (regarding the state's strategic course towards full membership of Ukraine in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization)” , available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (Accessed 24 May 2024).

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017). Resolution “About financial support of military personnel, members of the rank and file and some other persons”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-п#Text> (Accessed 24 May 2024).

4. Ministry of Defense of Ukraine (2018). “About the establishment of tariff categories for the positions of officers of the Armed Forces of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-18#Text> (Accessed 24 May 2024).

5. Ministry of Defense of Ukraine. (2018). “On the approval of the Procedure

for payment of monetary support to servicemen of the Armed Forces of Ukraine and some other persons” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text>.

6. Ukrainian Military Pages (2019), “The system of monetary support will be radically changed - the military will receive from 20 to 60 thousand”, available at: <https://www.ukrmilitary.com/2019/09/groshove-us> (Accessed 24 May 2024).

7. ArmiyaInform (2020), ”The US Armed Forces: budget, structure, selection, salary...”, available at: <https://armyinform.com.ua/2020/05/13/zbrojni-syly-ssha-byudzheth-struktura-vidbir-zarplata/> (Accessed 24 May 2024).

8. ArmiyaInform (2023), “287 NATO standards have been implemented in the Security and Defense Forces of Ukraine”, available at: <https://armyinform.com.ua/2023/07/20/u-sylah-bezpeky-ta-oborony-ukrayiny-zaprovadzheno-287-standartiv-nato/> (Accessed 24 May 2024).

Стаття надійшла до редакції 24.05.2024 р.